

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO – 4110-01-01/2013

R/13/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 61, F +48 22 444 56 82
kno@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/13/001 – Wdrażanie systemu oceny jakości kształcenia studentów
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontroler	Leszek Murat, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85765 z 5 marca 2013 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich (zwany dalej „Uczelnią lub „UTP”), ul. Ks. Kordeckiego 20, 85-225 Bydgoszcz
Kierownik jednostki kontrolowanej	dr hab. inż. Antoni Bukaluk, Rektor [dowód: akta kontroli str. 3-5]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, wdrażanie przez uczelnię systemu oceny jakości kształcenia studentów.

W Uczelni przyjęto Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia², Wydziałowe Systemy Zapewnienia Jakości Kształcenia³, Strategię Rozwoju Uczelni oraz Wydziałowe Strategie Rozwoju, a także podejmowano działania na rzecz ich realizacji, w tym monitorowano kariery zawodowe absolwentów, zapewniano wpływ samorządu studenckiego na decyzje projakościowe oraz weryfikowano oryginalność prac dyplomowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- 1) niepodawania do publicznej wiadomości pełnych informacji na temat osiągniętej jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów, a także średnich wyników badań ankietowych wśród studentów i doktorantów dotyczących oceny poziomu dydaktycznego nauczycieli akademickich;
- 2) nierzetelnego sformułowania Strategii Rozwoju Uczelni z 2011 r.;
- 3) podjęcia decyzji o zaprzestaniu realizacji celu strategicznego przez podmiot do tego nieuprawniony (Kolegium Rectorskie);
- 4) przyjęcia wydziałowych strategii rozwoju znacznie po terminie powstania tego obowiązku;

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Zwany dalej „WSZJK”.

³ Zwane dalej „Wydz.SZJK”.

- 5) przekroczenia na kierunku *Budownictwo* dopuszczalnego prawem stosunku liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe;
- 6) niepoddania niektórych nauczycieli akademickich ankietyzacji studentów;
- 7) nieumieszczania w Biuletynie Informacji Publicznej treści uchwał Senatu i zarządzeń Rektora dotyczących m.in. strategii rozwoju i wewnętrznego systemu zapewnienia jakości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wdrożenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni

Opis stanu
faktycznego

WSZJK został wprowadzony w Uczelni na podstawie uchwały Senatu UTP z dnia 17 lutego 2010 r.⁴, a następnie znowelizowany w dniu 13 czerwca 2012 r. uchwałą Senatu UTP⁵. Zasadniczymi celami WSZJK zapisanymi w uchwałach WSZJK z 2010 r. oraz z 2012 r. jest doskonalenie i monitorowanie jakości kształcenia, a celem ostatecznym – wielostronny rozwój studenta, podnoszenie poziomu jego wykształcenia i wyposażenie go w kwalifikacje przydatne na rynku pracy. Do zakładanych efektów WSZJK z 2012 r. należy:

- 1) zwiększenie konkurencyjności oferty edukacyjnej UTP, w tym dotyczącej kształcenia przez całe życie oraz wyposażenie absolwentów w kwalifikacje wynikające z realizacji procesu dydaktycznego na danym poziomie i kierunku studiów (na studiach doktoranckich, podyplomowych, kursach dokształcających i szkoleniach);
- 2) ciągłe doskonalenie jakości kształcenia przez systematyczną ocenę, analizę i modyfikację procesu dydaktycznego;
- 3) podnoszenie rangi pracy dydaktycznej oraz jej powiązanie ze sferą badań;
- 4) dostarczenie studentom/doktorantom/słuchaczom pełnych informacji na temat programów studiów, jakości kształcenia i kwalifikacji zdobywanych przez absolwentów;
- 5) uzyskanie akredytacji krajowej i międzynarodowej prowadzonych kierunków studiów;
- 6) stworzenie podstaw do uwzględniania indywidualnych osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych nauczycieli w polityce kadrowo-płacowej UTP.

[dowód: akta kontroli str. 15, 63-140, 74-76]

W ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Uczelnia ma zamiar podejmować działania polegające m.in. na: dokumentowaniu procesu kształcenia, analizowaniu porównawczym planów studiów, okresowym kontrolowaniu prac dyplomowych/doktorskich i prac dyplomowych, przeprowadzaniu badań ankietowych wśród studentów (bieżące efekty kształcenia) oraz wśród absolwentów (efekty wyjściowe kształcenia), przeprowadzaniu hospitacji zajęć dydaktycznych, monitorowaniu losów absolwentów (odroczone efekty kształcenia) oraz polepszaniu infrastruktury dydaktycznej i socjalnej procesu kształcenia.

[dowód: akta kontroli str. 64-71, 76-88]

⁴ Uchwała nr 3/324, zwana dalej „uchwałą WSZJK z 2010 r.”

⁵ Uchwała nr 18/350, zwana dalej „uchwałą WSZJK z 2012 r.”

1. Pomimo tego, że zarówno uchwała WSZJK z 2010 r. jak i uchwała WSZJK z 2012 r. przewidywały jako element systemu „gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów” (§ 1 ust. 2 pkt 5 uchwały WSZJK z 2010 r.; § 2 ust. 1 pkt 15 oraz § 3 pkt 4 uchwały WSZJK z 2012 r.), nie podawano do publicznej wiadomości pełnych informacji na temat osiągniętej jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił, że upubliczniano „zakładane efekty kształcenia” zdefiniowane m.in. w sylabusach każdego przedmiotu oraz w programach studiów i planach zajęć dla studentów. Ponadto Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że pierwsze takie upublicznienie nastąpi na przełomie III i IV kwartału 2013 r. i składać się będzie z wszystkich elementów cząstkowych zapisanych w WSZJK.

[dowód: akta kontroli str. 63-140, 228-230, 292]

2. Nie umieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej treści uchwał Senatu i zarządzeń Rektora dotyczących WSZJK, co wymagane jest w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej*.⁶ Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że zakres informacji podlegającej udostępnieniu określone w art. 6 tej ustawy nie określa w sposób jednoznaczny, które informacje podlegają udostępnieniu, a UTP publikuje w BIP-ie dane wzorując się na innych uczelniach.

[dowód: akta kontroli str. 222, 224, 228]

Do 16 lutego 2010 r. Uczelnia nie posiadała sformalizowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia pomimo tego, że obowiązek posiadania ww. systemu wynikał z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki⁷. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił, że nie miał obowiązku posiadania jednolitego dokumentu/aktu prawnego gdyż przepisy ministerialne zobowiązywały uczelnie do tworzenia (proces ciągły) wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, a w kolejnych latach władze Uczelni widząc potrzebę zintegrowania spraw związanych z systemem jakości kształcenia wprowadziły formalny akt prawny.

[dowód: akta kontroli str. 15, 295-296, 429-431]

Zasady działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości z 2012 r. nie określają trybu funkcjonowania Wydż.SZJK, o którego istnieniu nadmieniono w § 10 pkt 3 uchwały Senatu UTP z dnia 13 czerwca 2012 r. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że sformułowania zawarte w § 10 pkt 3 tej uchwały „wydają się nieprecyzyjne i zostaną ściśle określone w nowelizacji uchwały”.

[dowód: akta kontroli str. 74-93, 428]

W sposób nieprecyzyjny sformułowano § 4 ust. 12 uchwały Senatu UTP z dnia 13 czerwca 2012 r. – z treści tego przepisu nie jest wiadome na jakim podmiocie ciąży obowiązek kontroli prac dyplomowych i doktorskich (na kierowniku samodzielnej jednostki czy też na radzie programowej kierunku studiów). Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił, że zapis „zostanie uszczegółowiony, żeby nie budzić wątpliwości”. Ponadto nie określono minimalnej częstotliwości losowej kontroli prac dyplomowych (użyto pojęcia „okresowa kontrola”), na co zwróciła uwagę Polska Komisja Akredytacyjna (PKA) w raporcie z wizytacji z dnia 21 lutego 2013 r. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że zapis

⁶ Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.

⁷ Dz.U. Nr. 164, poz. 1166 ze zm.

ten w „domyśle oznacza kontrolę wykonywaną corocznie w liczbie ustalonej harmonogramem przez dziekana” i że „zostanie doprecyzowany w przygotowywanej nowelizacji WSZJK”.

[dowód: akta kontroli str. 21, 84, 209, 292, 308]

W uchwale Senatu z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia zmian w uchwale nr 3/324 Senatu UTP z dnia 17 lutego 2010 r. (nr 5/344) powołano się na nieobowiązujące podstawy prawne (art. 62 ust. 1 pkt. 3-4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz § 31 ust. 2 pkt 23 Statutu UTP). Ponadto w uchwale Senatu z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie nowelizacji Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UTP (nr 18/350) powołano się na nieobowiązującą podstawę prawną (art. 62 ust. 1 pkt. 3-4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*). Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił, że podjęto już działania dotyczące szczegółowej weryfikacji aktów prawnych na podstawie których podejmowane są uchwały Senatu.

[dowód: akta kontroli str. 73-74, 229, 231]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, przyjęcie przez Uczelnię wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

2. Strategia jakości kształcenia

2.1 Strategia rozwoju uczelni z 2007 r.

Opis stanu
faktycznego

Uczelnia przestrzegała obowiązku opracowania i realizowania strategii rozwoju, wynikającego z art. 66 ust. 1a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*⁸ (zwanej dalej „ustawą PSW”). Od dnia 19 grudnia 2007 r. do dnia 20 września 2011 r. w UTP obowiązywała strategia rozwoju przyjęta uchwałą Senatu UTP nr 5/302 (zwana dalej „Strategią z 2007 r.”), natomiast od dnia 21 września 2011 r. obowiązuje strategia rozwoju przyjęta na podstawie uchwały Senatu UTP nr 5/340 (zwana dalej „Strategią z 2011 r.”)⁹.

[dowód: akta kontroli str. 141-153]

Strategia rozwoju UTP z 2007 r. została przyjęta na lata 2007-2020 i jej realizacja miała w założeniu służyć utrzymaniu konkurencyjnej pozycji Uczelni w środowisku akademickim kraju i regionu. W Strategii tej określono dwanaście celów strategicznych, spośród których do dnia 20 września 2011 r. Uczelnia zrealizowała w całości siedem, w tym m.in. opracowano system motywacji finansowej dla wydziałów poprzez wydzielenie centralnego funduszu rozwoju kadry, uruchomiono 29 studiów podyplomowych na wszystkich wydziałach UTP, zanotowano wzrost poziomu badań naukowych i rozszerzono ich zakres, pozyskano ponad 60 mln zł na rozwój potencjału naukowo-badawczego w zakresie infrastruktury naukowo-badawczej, a także uzyskano nowe uprawnienia akademickie (Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska uzyskał uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego i do prowadzenia postępowań o nadanie tytułu profesora).

[dowód: akta kontroli str. 146-150, 154-162, 196, 263-278]

Pozostałe pięć celów Uczelnia zrealizowała częściowo:

- a) utworzono Wydział Zarządzania i uruchomiono dwa nowe kierunki studiów: *zarządzanie* oraz *zarządzanie i inżynieria produkcji*. Nie utworzono jednak wydziałów: *Weterynarii* (z powodu zbyt wysokich kosztów uruchomienia

⁸ Dz.U. z 2012 r., poz. 572 ze zm.

⁹ W okresie poprzedzającym Strategię z 2007 r. obowiązywała Strategia Rozwoju Akademii Techniczno-Rolniczej z dnia 13 grudnia 2000 r., przyjęta uchwałą Senatu nr 3/223.

wydziału) oraz *Fizyki technicznej i matematyki stosowanej* (z powodu malejącej liczby kandydatów na kierunek *fizyka techniczna*);

- b) akredytację PKA (według stanu na 12 marca 2013 r.) uzyskało 15 z 28 kierunków studiów (pozostałe nie zostały poddane ocenie PKA);
- c) w okresie 2007-2011 wzrosła liczba: publikacji pracowników dydaktycznych Uczelni (z 435 do 877), monografii ze 149 do 264, projektów badawczych z 45 do 87, zgłoszonych patentów z 16 do 34, oraz udzielonych patentów z 11 do 15. W omawianym okresie sześć spośród siedmiu jednostek organizacyjnych UTP uzyskało wyższą kategorię (w tym Wydział *Inżynierii Mechanicznej* podwyższył ocenę o dwie kategorie), jednakże jeden wydział (*Rolnictwa i Biotechnologii*) utrzymał kategorię na tym samym poziomie (tj. 2-B). Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że wynikało to ze wzrostu konkurencji ze strony innych uczelni prowadzących działalność w zakresie obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych;
- d) jedynie dwa laboratoria uzyskały akredytację Polskiego Centrum Akredytacji (dalej „PCA”) – trzecie jest w trakcie starania o akredytację. W 2010 r. postanowiono zawiesić starania o pozyskanie akredytacji dla pozostałych laboratoriów ze względu na ograniczenia w zakresie dysponowania infrastrukturą badawczą.

[dowód: akta kontroli str. 146-150, 154-162, 263-278, 299, 428]

Ustalone
nieprawidłowości

1. Nie opracowano planu i programów rozwoju Uczelni, co wymagane było w pkt. V Strategii z 2007 r. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że powstał jedynie nieformalny program zaprezentowany w dniu 26 marca 2008 r. w związku z jego kandydowaniem na stanowisko Rektora UTP.

[dowód: akta kontroli str. 150, 222, 224]

2. Kolegium Rectorskie (ciało pozastatutowe) podjęło decyzję o zaprzestaniu realizacji celu strategicznego nr 10 Strategii w trakcie jej obowiązywania, pomimo że decyzję taką mógł podjąć jedynie Senat UTP w formie uchwały. Stanowiło to naruszenie art. 66 ust. 1a ustawy PSW. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że decyzja Kolegium Rectorskiego miała charakter czasowy.

[dowód: akta kontroli str. 299, 428]

3. Nie umieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej treści uchwały dot. Strategii rozwoju uczelni, co wymagane jest w art. 8 ust. 3 ustawy o *dostępie do informacji publicznej*. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że zakres informacji podlegającej udostępnieniu określone w art. 6 tej ustawy nie określa w sposób jednoznaczny, które informacje podlegają udostępnieniu, a UTP publikuje w BIP-ie dane wzorując się na innych uczelniach.

[dowód: akta kontroli str. 222, 224]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Sprawozdanie z realizacji celów strategicznych zapisanych w Strategii z 2007 r. powstało po 18 miesiącach od dnia zakończenia obowiązywania tej Strategii Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że „w obecnym stanie prawnym nie określono terminu w jakim należy przygotować sprawozdanie z realizacji strategii uczelnianej i strategii wydziałowych. Zostanie to określone w planowanej nowelizacji przepisów dotyczących strategii”.

[dowód: akta kontroli str. 263-278, 292, 308]

2.2 Strategia rozwoju uczelni z 2011 r.

Opis stanu
faktycznego

W Strategii rozwoju uczelni z 2011 r. określono pięć celów strategicznych: 1) Umiędzynarodowienie działalności Uczelni; 2) Innowacyjne badania naukowe (działalność naukowa Uniwersytetu); 3) Edukacja ustawiczna (działalność edukacyjna Uniwersytetu); 4) Współpraca z otoczeniem; 5) Podniesienie sprawności organizacyjnej UTP. Ponadto określono 20 celów pośrednich oraz 151 „działań i decyzji”, którym przyporządkowano odpowiednie wagi, stopień złożoności, czas realizacji oraz osoby odpowiedzialne za realizację i mierniki.

Strategia z 2011 r. powstała m.in. w oparciu o Strategię Rozwoju Szkolnictwa Wyższego 2010-2020 (projekt środowiskowy) udostępnioną w 2011 r. na stronie internetowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także na podstawie analizy strategii innych uczelni w kraju oraz informacji uzyskanych na konferencjach z udziałem rektorów i kanclerzy szkół wyższych. Ponadto w Strategii napisano, że cele strategiczne zostały sformułowane zgodnie z zasadą S.M.A.R.T.¹⁰

[dowód: akta kontroli str. 169-195, 198-199, 294, 428]

Ustalono
nieprawidłowości

Strategia rozwoju uczelni z 2011 r. została częściowo sformułowana w sposób nierzetelny.

1. Żadnemu celowi strategicznemu oraz żadnemu celowi pośredniemu nie przyporządkowano miernika mierzącego stopień jego realizacji, co jest niezgodne z zasadą S.M.A.R.T. oraz definicją *miernika* przyjętą w Strategii. Istniejące mierniki odnoszą się natomiast do mierzenia stopnia realizacji poszczególnych działań i decyzji.

[dowód: akta kontroli str. 169-195, 199, 219-221]

2. Żadnemu działaniu oraz decyzji nie przyporządkowano wartości bazowych oraz docelowych, do których odnoszłyby się mierniki. Z tego powodu utrudniona jest weryfikacja stopnia realizacji działań i decyzji oraz celów, zwłaszcza że sposób określenia czasu ich realizacji również jest niejednoznaczny (np. nie wiadomo, czy realizacja działania „poszerzenie oferty wyjazdów zagranicznych dla studentów” o planowanym czasie realizacji do dnia 22 września 2013 r. ponosi ze sobą konieczność podnoszenia lub utrzymania wartości miernika „udział studentów uczestniczących w wymianie zagranicznej w stosunku do ogólnej liczby studentów UTP” również po 22 września 2013 r. do końca obowiązywania Strategii).

[dowód: akta kontroli str. 169-195, 219-221]

3. W wyniku kontroli ustalono, że:

- a) 17 mierników sformułowano w sposób niepozwalający na jednoznaczne określenie przedmiotu pomiaru: 1) liczba projektów; 2) liczba czasopism; 3) dokumentacja systemu; 4) regulamin organizacyjny; 5) liczba szkół, liczba klas, liczba uczniów; 6) liczba inicjatyw, liczba konsultacji 7) przyjęty dokument; 8) zasady podziału środków; 9) liczba obiektów; 10) liczba zespołów; 11) np. x% pracowników; 12) liczba; 13) Raport z analizy; 14) liczba pracowników; 15) zwiększanie liczby uprawnień, 16) średnio 5%/rok; 17) przeniesienie dowolnych korzyści na UTP;
- b) dziewięć mierników nie mierzy stopnia realizacji zaplanowanych działań: 1) liczba czytelników; 2) liczba zatwierdzonych pakietów zajęć w języku obcym; 3) liczba publikacji pracowników UTP w wydawnictwach o wysokich indeksach cytowań; 4) liczba spotkań, sympozjów, konferencji, liczba uczestników, liczba

¹⁰ Zasada S.M.A.R.T.: *Simple* (proste), *Measurable* (mieralne), *Achievable* (możliwe do osiągnięcia), *Relevant* (istotne), *Timely* (oznaczone w czasie).

innych wspólnych działań; 5) liczba kierunków, liczba kandydatów, liczba studentów; 6) środki finansowe na ten cel; 7) liczba zrealizowanych projektów w laboratorium; 8) raport (dwa mierniki o tym brzmieniu);

- c) trzy mierniki mierzą zjawiska o zakresie szerszym od zakresu przyporządkowanych im działań/decyzji, a w konsekwencji na ich podstawie nie można rzetelnie ustalić stopnia realizacji działania/decyzji: 1) udział studentów uczestniczących w wymianie zagranicznej w stosunku do ogólnej liczby studentów UTP; 2) liczba utworzonych kierunków studiów; 3) liczba oferowanych przedmiotów;
- d) trzy mierniki mierzą zjawiska o zakresie węższym od zakresu przyporządkowanych im działań/decyzji, a w konsekwencji na ich podstawie nie można rzetelnie ustalić stopnia realizacji działania/decyzji: 1) liczba zweryfikowanych prac dyplomowych; 2) liczba uzyskanych projektów realizowanych przez co najmniej dwie jednostki; 3) zwiększenie liczby chronionych (i zastosowanych) wynalazków;
- e) w przypadku trzech mierników brak jest jednoznacznego związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy nimi a działaniami/decyzjami: 1) liczba studentów wyjeżdżających na studia zagraniczne poza UE; 2) liczba studentów przyjeżdżających; 3) liczba osób nagrodzonych.

Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że podjął działania zmierzające do weryfikacji Strategii.

[dowód: akta kontroli str. 169-195, 219-221]

4. Nie umieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej treści uchwały dot. Strategii rozwoju uczelni, ani też strategii wydziałowych, co wymagane jest w art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej*. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że zakres informacji podlegającej udostępnieniu określonymu w art. 6 tej ustawy nie określa w sposób jednoznaczny, które informacje podlegają udostępnieniu, a UTP publikuje w BIP-ie dane wzorując się na innych uczelniach.

[dowód: akta kontroli str. 222, 224]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Terminowe osiągnięcie celów Strategii rozwoju uczelni z 2011 r. jest zagrożona z powodu opóźnień lub niezrealizowania części zaplanowanych działań i decyzji. Spośród łącznie 44 działań i decyzji, które powinny zostać zrealizowane na dzień zakończenia kontroli NIK (tj. oznaczonych w karcie strategicznej w kolumnie „czas realizacji” literami A, B, oraz C), w ogóle nie zrealizowano 5 (tj. 11%), a częściowo – 14 (tj. 32%). Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że „realizacja działań i decyzji wynikających ze Strategii zostanie poddana szczegółowej weryfikacji pod kątem zasadności ich kontynuowania, a stosowne zmiany znajdują się w nowelizacji Strategii”.

Ponadto na dzień zakończenia kontroli Uczelnia nie posiadała wewnętrznego aktu prawnego powołującego i regulującego zakres zadań jednostki dotyczących zbierania oraz analizowania stopnia realizacji celów strategii. Bieżący monitoring jest prowadzony przez Rektora, Prorektorów i Kanclerza w formie m.in. comiesięcznych sprawozdań prezentowanych na posiedzeniach Senatu, informatorów, stron internetowych, aktów prawnych oraz umów. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że „władze Uczelni mają zamiar podjąć starania zmierzające do określenia osób/organu centralnego weryfikującego na bieżąco stopień realizacji działań i decyzji wynikających z określonych celów strategicznych”.

[dowód: akta kontroli str. 198-199, 279-288, 292, 309]

2.3 Strategie rozwoju podstawowych jednostek organizacyjnych

Opis stanu faktycznego

Wszystkie wydziały Uczelni posiadały strategie rozwoju zgodne ze uczelnianą Strategią rozwoju, tj. przestrzegano obowiązku wynikającego z art. 70 ust. 1 ustawy PSW (obowiązuje od dnia 1 października 2011 r.).

[dowód: akta kontroli str. 236-253]

Ustalone nieprawidłowości

Wydziałowe strategie rozwoju zostały przyjęte znacznie po terminie powstania tego obowiązku (tj. 1 października 2011 r.): Wydziału *Hodowli i Biologii Zwierząt* oraz Wydziału *Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska* (15 marca 2013 r., tj. po upływie blisko 1,5 roku); Wydziału *Zarządzania* (12 września 2012 r., tj. po upływie blisko roku), Wydziału *Rolnictwa i Biotechnologii* (25 stycznia 2013 r., tj. po upływie ponad 15 miesięcy); Wydziału *Inżynierii Mechanicznej* (20 marca 2012 r., tj. po upływie ponad 5 miesięcy); Wydziału *Technologii i Inżynierii Chemicznej* (21 grudnia 2011 r., tj. po upływie ponad 2 miesięcy); Wydziału *Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki* (26 września 2012 r., tj. po upływie ponad 11 miesięcy). Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że przygotowanie strategii wydziału jest trudne i wymaga szeregu dyskusji w gronie dziekańskim, następnie w środowisku akademickim całego wydziału, a na końcu na radach wydziału. W znowelizowanej wersji Strategii zostanie ściśle określony czas, w którym rady wydziałów będą zobowiązane do przygotowania strategii wydziałowych.

[dowód: akta kontroli str. 209, 236-253, 308-309]

Uwagi dotyczące badanej działalności

W przepisach wewnętrznych Uczelni nie określono podstawowych zasad przyjmowania i aktualizowania wydziałowych strategii rozwoju, w szczególności nie określono terminów realizacji obowiązków, a także osób odpowiedzialnych za weryfikację zgodności tych strategii ze Strategią ogólnouczelnianą. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że dotychczas nie określono terminu przygotowania sprawozdania z realizacji strategii wydziałowych i zostanie to określone w planowanej nowelizacji dotyczącej strategii. Ponadto Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że do tej pory nie podjęto takich działań z powodu braku przeszkolonej w tym zakresie kadry.

[dowód: akta kontroli str. 292, 309]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości

3.1 Kadra dydaktyczna

Opis stanu faktycznego

W latach 2007-2013 liczba zatrudnionych w Uczelni nauczycieli akademickich spadła z 668 do 641 (tj. o 4%). W dniu 28 lutego 2013 r. Uczelnia zatrudniała 621 pracowników będących nauczycielami akademickimi dla których UTP stanowił podstawowe miejsce pracy. Spośród tej liczby 554 (tj. 89%) było pracownikami naukowo-dydaktycznymi, 64 (tj. 10%) – dydaktycznymi, a trzech (tj. 0,5%) posiadało uprawnienia nauczyciela akademickiego w bibliotece (na Uczelni nie zatrudniano pracowników wyłącznie naukowych). Pracownicy mianowani stanowili 64% wszystkich nauczycieli akademickich, dla których UTP stanowił podstawowe miejsce pracy, pozostali pełnią swe obowiązki na podstawie umowy o pracę. Ponad 82% tych pracowników (tj. 505) pracuje wyłącznie na UTP.

[dowód: akta kontroli str. 210, 216, 267]

W latach akademickich 2010/2011–2012/2013 na wszystkich kierunkach studiów, za wyjątkiem *Budownictwa*, przestrzegano wymaganego stosunku liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich. Najniższy stosunek liczby studentów do minimum kadrowego zanotowano na Wydziałach *Rolnictwa i Biotechnologii* oraz *Inżynierii Mechanicznej* (przeciętnie 18 studentów na 1 nauczyciela akademickiego). Najwyższy stosunek liczby studentów do minimum kadrowego zanotowano na wydziałach *Zarządzania* (przeciętnie 43 studentów na 1 nauczyciela akademickiego) oraz *Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska* (przeciętnie 42 studentów na 1 nauczyciela akademickiego). W badanym okresie największy wzrost przeciętnej liczby studentów do minimum kadrowego zanotowano na wydziałach *Hodowli i Biologii Zwierząt* (o 138%) oraz *Rolnictwa i Biotechnologii* (o 31%), natomiast największy spadek zanotowano na wydziałach *Zarządzania* (o 16%) oraz *Inżynierii Mechanicznej* (o 7%).

[dowód: akta kontroli str. 211-214]

W latach akademickich 2007/2008–2012/2013 wzrosła liczba studentów UTP z 9058 do 9459 (tj. o 4,5%), w tym studentów studiów stacjonarnych o 7,6% (zanotowano natomiast spadek liczebności studentów na studiach niestacjonarnych o 3%). Ponadto miał miejsce znaczący wzrost mobilności studentów w ramach Programu LLP/Erasmus – z 15 w roku akademickim 2009/2010 do 97 w roku akademickim 2011/2012.

[dowód: akta kontroli str. 155, 215]

Pomiędzy latami akademickimi 2009/2010 a 2011/2012 wzrosła mobilność pracowników dydaktycznych Uczelni w ramach Programu LLP/Erasmus z 26 do 43. Ponadto nastąpił wzrost wyjazdów zagranicznych na konferencje i wizyty studyjne ze 198 w 2009 r. do 248 w 2012 r.

[dowód: akta kontroli str. 155-156]

W okresie od 2007 r. do 2012 r. znacznemu wzrostowi uległa aktywność naukowa kadry akademickiej:

- a) liczba publikacji w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej¹¹ wzrosła zarówno w wartościach bezwzględnych (z 435 do 707), jak i w przeliczeniu na jednego pracownika (z 0,22 do 0,26);
- b) liczba cytowań publikacji pracowników UTP w czasopismach JCR wzrosła z 477 do 981, tj. o 106% (przy zmniejszeniu się liczby nauczycieli akademickich w tym okresie o 23 osoby);
- c) w Uczelni nie ma pracowników, którzy w ostatnich trzech latach nie opublikowali żadnego artykułu naukowego lub monografii;
- d) liczba krajowych i międzynarodowych nagród i wyróżnień pracowników dydaktycznych wzrosła z sześciu do 14;
- e) liczba realizowanych projektów badawczych wzrosła z 45 do 61;
- f) liczba zgłoszonych patentów, wzorów użytkowych i przemysłowych wzrosła z 16 do 50, natomiast udzielonych – z 11 do 13.

[dowód: akta kontroli str. 216, 276-277]

W latach 2009–2011 Rektor UTP przyznał łącznie 219 nagród pracownikom naukowym za osiągnięcia dydaktyczne. Spośród pięciu losowo wybranych do kontroli decyzji Rektora o przyznaniu nagrody za osiągnięcia dydaktyczne, wszystkie zawierały prawidłowe uzasadnienia.

¹¹ Jest to wykaz czasopism i serii naukowych indeksowanych w bibliograficznych bazach danych, opracowany i aktualizowany przez *Institute for Scientific Information* w Filadelfii.

Wyniki ankiety NIK przeprowadzonej wśród studentów wskazują na to, że 46% z nich nie posiadała wiedzy o tym, którzy nauczyciele akademicki otrzymali w ostatnim roku nagrodę za osiągnięcia dydaktyczne, przy czym 33% ankietowanych chciałaby taką wiedzę posiadać. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że „władze Uczelni mają zamiar uszczegółowić zapisy dotyczące upubliczniania wyników ankiet w taki sposób, aby dotarły one do szerszego kręgu odbiorców”.

[dowód: akta kontroli str. 84, 90, 254-256, 292, 316-342, 430-471]

Od początku roku akademickiego 2010/2011 władze uczelni nie występowały do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej „MNiSW”) o przyznanie nagród pracownikom UTP za osiągnięcia dydaktyczne i wystąpiły jedynie dwa razy o przyznanie nagrody za całokształt dorobku (bez pozytywnego rezultatu). Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że wynikało to „z braku stosownych wniosków w tej sprawie do JM Rektora z poszczególnych rad wydziałów, oraz że kolejna analiza wyników ocen nauczycieli akademickich pozwoli na wyłonienie tych pracowników i zgłoszenie wniosków do MNiSW o nagrodzenie za działalność dydaktyczną”.

[dowód: akta kontroli str. 343, 428]

Jednym z elementów Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są uczelniane badania ankietowe wśród studentów/doktorantów (tzw. bieżące efekty kształcenia). W Uczelni przyjęto, że wyniki ankiety są jednym z podstawowych kryteriów okresowej oceny nauczyciela akademickiego w zakresie jego działalności dydaktycznej. Każdy nauczyciel akademicki poddawany jest ocenie ankietowej przynajmniej raz na 2 lata. Zbiorcze wyniki ankiet z danego kierunku/dyscypliny studiów w formie protokołu powinny być raz do roku przedmiotem analizy przeprowadzonej przez radę samodzielnej jednostki i podane do publicznej wiadomości studentom/doktorantom. Ankieta ewaluacyjna składa się z 10 pytań zamkniętych dotyczących różnych aspektów procesu dydaktycznego (ankietujący wystawiają oceny od 2 do 5), a ponadto istnieje możliwość wypowiedzenia się ankietowanego w sposób otwarty.

[dowód: akta kontroli str. 84-86, 399-400]

Szczegółowa kontrola NIK dotyczyła prawidłowości ankietowania na trzech wydziałach: *Technologii i Inżynierii Chemicznej, Zarządzania oraz Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki*. Ustalono, że na łącznie 222 pracowników dydaktycznych tych wydziałów, w ostatnich dwóch latach przeprowadzono ankiety dotyczące pracy dydaktycznej 210 z nich. W przypadku pracowników Wydziału *Technologii i Inżynierii Chemicznej* większość (79%) otrzymała średnią ocen powyżej 4.0, natomiast trzech poniżej tego progu (13 pracowników nie było poddanych ankiecie). W przypadku pracowników Wydziału *Telekomunikacji, Informatyki i Elektrotechniki* wszyscy nauczyciele otrzymali średnią ocen powyżej 4.0, natomiast spośród pracowników Wydziału *Zarządzania* połowa otrzymała średnią ocen powyżej 4.0, a pozostali poniżej tego progu.

[dowód: akta kontroli str. 369-386]

WSZJK przewiduje również hospitację zajęć dydaktycznych, której celem jest m.in. ocena zgodności tematyki zajęć z sylabusem i założonymi efektami kształcenia, a celem końcowym – doskonalenie warsztatu dydaktycznego nauczyciela akademickiego. Zgodnie z zasadami przyjętymi w Uczelni, hospitacji podlegają wszystkie formy zajęć dydaktycznych przewidziane planem studiów na wszystkich poziomach i formach kształcenia. Hospitacja dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich i podlega jej co najmniej jedna forma zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczyciela akademickiego w semestrze. Wewnętrzne

procedury przyjęte w UTP określają, że hospitacje mają charakter planowany lub interwencyjny i powinny być przeprowadzane przynajmniej raz na 2 lata (nowozatrudnione osoby podlegają obowiązkowi hospitacji w pierwszym roku pracy).

[dowód: akta kontroli str. 390-398]

Wyniki ankiety NIK przeprowadzonej wśród studentów wskazują na to, że dostęp do nauczycieli akademickich jest łatwy lub bardzo łatwy (72% odpowiedzi), oraz że w ciągu ostatnich 2 lat dostęp do prowadzących zajęcia dydaktyczne nie zmienił się (45% odpowiedzi) lub stał się łatwiejszy (33% odpowiedzi). Od 2010 r. nie wpłynęła do władz UTP żadna skarga na nauczycieli akademickich.

[dowód: akta kontroli str. 254-256, 345]

W okresie objętym kontrolą Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał dwóm wydziałom Uczelni dotacje na dofinansowanie zadań projakościowych na łączną kwotę 2.000 tys. zł, w tym w 2012 r. po 1 mln zł dla Wydziału *Hodowli i Biologii Zwierząt* oraz Wydziału *Inżynierii Mechanicznej* na wdrożenie innowacyjnego planu kształcenia na kierunku *Mechanika i Budowa Maszyn* oraz *Zootechnika*. Ponadto w 2012 r. Uczelnia otrzymała dotację od MNiSW w wysokości 340 tys. zł, a w roku 2013 – 310 tys. zł na dofinansowanie zadań projakościowych przeznaczonych na stypendia projakościowe dla studentów.

[dowód: akta kontroli str. 301-306]

Pełna ocena skuteczności WSZJK nie jest możliwa ze względu na stosunkowo krótki okres obowiązywania tego systemu.

Ustalone
nieprawidłowości

1. Na kierunku *Budownictwo* stosunek liczby studentów do minimum kadrowego w latach akademickich 2010/2011–2012/2013 przekraczał wartość określoną w § 11 pkt 9 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia,¹² a następnie w § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia,¹³ tj. w roku akademickim 2010/2011 o 24 studentów, w roku akademickim 2011/2012 o 16 studentów, w roku akademickim 2012/2013 o 36 studentów. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że wynikać to „może z dwóch alternatywnych przyczyn: przeszacowania liczby przyjęć na I rok studiów lub niedoszacowania przez Wydział łącznej liczby studentów na wszystkich latach studiów albo zbyt mało licznego minimum kadrowego. W najbliższych zmianach w WSZJK problem ten zostanie specjalnie wyeksponowany, żeby w przyszłości uniknąć takich nieprawidłowości”.

[dowód: akta kontroli str. 211-215, 300-301]

2. Czterech nauczycieli akademickich Wydziału *Technologii i Inżynierii Chemicznej* nie zostało poddanych ankietowaniu studentów w częstotliwości co najmniej dwuletniej, co stanowiło naruszenie § 3 ust. 11 pkt 3 uchwały WSZJK z 2010 r. oraz § 4 ust. 16 pkt 3 uchwały WSZJK z 2012 r. Rektor UTP dr hab. inż. Antoni Bukaluk wyjaśnił m.in., że nauczyciele, którzy nie byli dotychczas ankietowani lub okres od ostatniej ankiety był dłuższy niż 2-3 lata zostaną ocenieni w semestrze letnim.

[dowód: akta kontroli str. 69-70, 86, 474-475]

3. Nie przestrzegano obowiązku podawania do publicznej wiadomości średnich wyników badań ankietowych wśród studentów i doktorantów dotyczących oceny poziomu dydaktycznego nauczycieli akademickich, który wynikał z § 4 ust. 14 oraz

¹² Dz.U. Nr 144, poz. 1048 ze zm.

¹³ Dz.U. Nr 243, poz. 1445 ze zm.

§ 6 ust. 3 pkt 3 uchwały WSZJK z 2012 r. Pan Sebastian Kamiński – Przewodniczący Uczelnianej Rady Samorządu Studenckiego wyjaśnił, że informacje te przekazywane są starostom wydziałów bądź poszczególnym członkom wydziałowych rad samorządu studenckiego w formie słownej. Wyniki ankiety NIK przeprowadzonej wśród studentów wskazują jednak na to, że ten sposób przekazu jest nieskuteczny – 88% studentów nie zna wyników, przy czym 73% stwierdziło, że powinni mieć do nich dostęp. Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. inż. Janusz Prusiński wyjaśnił, że władze uczelni mają zamiar podjąć działania zmierzające do udostępnienia wyników ankiet dla szerszego kręgu odbiorców.

[dowód: akta kontroli str. 90, 234, 254-256, 292]

3.2 Monitorowanie karier zawodowych absolwentów

Opis stanu faktycznego

Jednym z zasadniczych elementów WSZJK są badania ankietowe absolwentów określające tzw. końcowe efekty kształcenia. Dobrowolna ankieta kierowana jest do absolwentów studiów I, II i III stopnia i dotyczy procesu dydaktycznego oraz oceny przygotowania absolwentów do pracy zawodowej. Ankieta przeprowadzana jest przynajmniej raz na 2 lata, a dziekani mają obowiązek wnikliwej analizy wyników ankiet w celu wykorzystania jej w procesie dydaktycznym i dbałości o poprawę jakości kształcenia. Wyniki ankiet należy przechowywać przez okres 4 lat jako dokument poufny, a zbiorcze wyniki są przedstawiane w formie protokołu raz do roku radzie samodzielnej jednostki i radzie programowej kierunku/kierownikowi studiów doktoranckich, którego dotyczą.

[dowód: akta kontroli str. 86]

Ustalono, że poszczególne wydziały ankietują swoich absolwentów zgodnie z art. 13a ustawy PSW, a ich wyniki są analizowane na radach wydziałów. Szczegółowa kontrola NIK dotyczyła zbiorczych protokołów wyników ankiet absolwentów dla kierunków: *Rolnictwo*, *Biotechnologia*, *Technologia Żywności i Żywnienie Człowieka*. Wyniki ankiet wskazują na to, że zdecydowana większość ankietowanych jest zadowolona z dokonanego wyboru kierunku studiów (średnio powyżej 77% takich odpowiedzi).

[dowód: akta kontroli str. 401-428]

Według rankingu tygodnika *Wprost* UTP zajmuje wysokie pozycje wśród szkół wyższych, których absolwenci są najbardziej poszukiwani przez pracodawców (24 miejsce), w tym na kierunku *Chemia* (szóste miejsce w kraju) i na kierunku *Elektronika/elektrotechnika* (dziewiąte miejsce w kraju).

[dowód: akta kontroli str. 387-389]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.3 Wpływ samorządu studenckiego na działania projakościowe

Opis stanu faktycznego

Wspieranie samorządności studentów zostało wpisane jako cel pośredni do Strategii rozwoju UTP z 2011 r., którego realizacji ma służyć m.in. wzmocnienie organizacji i struktur samorządu studentów i doktorantów, wspieranie różnych form kultury studenckiej, a także rozwoju rekreacyjnego i wypoczynkowego sportu studenckiego. Ponadto samorząd studencki ma formalnie zagwarantowany udział w pracach Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (co najmniej dwóch członków wskazywanych jest przez Uczelnianą Radę Samorządu Studenckiego) oraz Wydziałowych Zespołach ds. Jakości Kształcenia (co najmniej jeden członek wskazywany jest przez Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego). W okresie objętym kontrolą samorząd studencki miał wpływ na podejmowane przez Uczelnię

działania pro jakościowe. Przedstawiciele samorządu studenckiego brali udział m.in. w pracach przygotowawczych dot. Strategii rozwoju UTP z 2011 r., wewnętrznego systemu zapewnienia jakości (w tym tzw. *Księgi Jakości*), a także w przyznawaniu nagród Rektora dla nauczycieli akademickich za osiągnięcia dydaktyczne i całokształt dorobku.

[dowód: akta kontroli str. 89-90, 192-193, 234-235]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.4 Wykrywanie nieuczciwych zachowań studentów (procedury antyplagiatowe)

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 20/2011/2012 z dnia 29 listopada 2011 r. *w sprawie weryfikacji oryginalności prac dyplomowych studentów I i II stopnia oraz prac doktorskich realizowanych w UTP*, każdy dyplomant UTP odpowiada za przestrzeganie praw autorskich, a stwierdzenie oryginalności pracy jest warunkiem niezbędnym do przyjęcia pracy i dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego. Oryginalność prac dyplomowych inżynierskich lub magisterskich jest sprawdzana przy pomocy systemu „Plagiat.pl” w terminie 2 dni roboczych od chwili jej przyjęcia w dziekanacie. Dokumentacja związana z procedurą weryfikacji oryginalności prac dyplomowych (raporty prawdopodobieństwa/rozszerzone raporty prawdopodobieństwa) przechowywane są w teczkach studentów. Ponadto każdy dyplomant ma obowiązek złożyć oświadczenie o oryginalności pracy dyplomowej i samodzielności w jej napisaniu oraz o nienaruszeniu praw autorskich.

W WSZJK określono szczegółowo procedurę weryfikacji oryginalności prac dyplomowych i doktorskich, w tym osoby odpowiedzialne za wykonywanie działań sprawdzających (m.in. kierownik dziekanatu – przygotowywanie raportu ewaluacyjnego, opiekun/promotor – merytoryczna ocena pracy), tryb postępowania, technikę weryfikacji, zasady przeprowadzania analiz, a także wzór raportu ewaluacyjnego.

[dowód: akta kontroli str. 259-262]

Kontrola NIK przeprowadzona w Dziekanacie Wydziału *Zarządzania* potwierdziła przestrzeganie przepisów WSZJK, w tym terminowe weryfikowanie zgodności wersji elektronicznych prac dyplomowych z wersjami wydrukowanymi, weryfikowanie treści prac dyplomowych w systemie *Plagiat.pl* oraz sporządzanie stosownych protokołów oryginalności prac. Spośród 351 prac dyplomowych obronionych na tym wydziale od dnia 1 października 2011 r. skontrolowano wybrane losowo 72 (tj. 20%) i ustalono, że poddano je wymaganej wewnętrznymi przepisami procedurze weryfikacji. Ponadto 14 prac dyplomowych poddano szczegółowej weryfikacji pod względem posiadania znaków ukrytych (w tym m.in. różnych czcionek, znaków specjalnych, kamuflowania znaków). W wyniku sprawdzenia w programie *Microsoft Word 2007* oraz *Notatnik* stwierdzono, że prace te nie zawierają śladów celowego umieszczania znaków ukrytych.

[dowód: akta kontroli str. 259-262, 289]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wyniki ankiety NIK przeprowadzonej wśród studentów UTP wskazują na to, że przyjęty przez Uczelnię sposób weryfikowania oryginalności prac dyplomowych nie wykrywa wszystkich przypadków plagiatu – według niektórych ankietowanych plagiaty zdarzają się sporadycznie (42% odpowiedzi), albo stosunkowo często lub zawsze (16% odpowiedzi). Jedynie 9% ankietowanych studentów stwierdziło, że nie spotkało

się z tym problemem¹⁴. Podobne wyniki dotyczą przypadków ściągania na egzaminach – jedynie 12% ankietowanych studentów wskazało, że nie ma takich przypadków, podczas gdy 58% stwierdziło, że jest to zjawisko sporadyczne, a 20% że stosunkowo częste lub występujące zawsze.

[dowód: akta kontroli str. 254-256]

Ponadto w wyniku kontroli stwierdzono niejednolite podejście poszczególnych wydziałów Uczelni do upubliczniania prac dyplomowych. Na przykład na Wydziale *Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska* studenci mają wgląd do innych prac dyplomowych w wersji wydrukowanej, podczas gdy na Wydziale *Zarządzania* nie udostępnia się w ogóle prac dyplomowych z powodu „braków przepisów zewnętrznych zezwalających na tego typu udostępnianie”. Żaden z wydziałów UTP nie umieszcza w Internecie treści obronionych prac dyplomowych.

[dowód: akta kontroli str. 257-258]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵, wnosi o:

- 1) podawanie do publicznej wiadomości pełnych informacji na temat osiągniętej jakości kształcenia, wyników badań ankietowych wśród studentów i doktorantów dotyczących oceny poziomu dydaktycznego nauczycieli akademickich oraz zamieszczanie w Biuletynie Informacji Publicznej treści uchwał Senatu i zarządzeń Rektora dotyczących WSZJK, Strategii Rozwoju Uczelni oraz strategii wydziałowych;
- 2) podjęcie działań mających na celu rzetelne sformułowanie strategii rozwoju uczelni;
- 3) przestrzeganie dopuszczalnej liczby studentów w stosunku do liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla danego kierunku studiów;
- 4) poddawanie wszystkich nauczycieli akademickich okresowemu ankietowaniu zgodnie obowiązującymi w tym zakresie przepisami wewnętrznymi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do aktu kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

¹⁴ Z ankiety NIK wynika, że plagiaty polegają głównie na przepisywaniu tekstów z Internetu (40% odpowiedzi), zleceniu napisania prac innym (36% odpowiedzi) oraz przepisywaniu tekstów z książek i czasopism (30% odpowiedzi).

¹⁵ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

.....Warszawa....., dnia 23.05.2013
miejscowość data

Kontroler
Leszek Murat
specjalista kontroli państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Dyrektor

.....

